

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU NÕUKOGU

PROTOKOLL

Tallinn

2. juuli 2008 nr 7.2-6/3

Algus kell 14.00, lõpp kell 17.00

Juhatas Helir-Valdor Seeder
Protokollis Liina Stranberg

Võtsid osa: Helir-Valdor Seeder, Jaan Kallas, Kalev Kreegipuu, Aavo Mölder, Kaul Nurm, Andres Oopkaup, Kalmer Visnapuu, Sirje Potisepp, Ermo Sepp, Tiina Saron
Puudus(id): Ants Noot, Tsipe Aavik, Aivar Kallas, Aado Keskpäik, Toomas Kevvai, Mait Klaassen, Ly Rand, Kalle Reiter, Ivar Sikk (asendas Kairi Jõesalu), Juhan Särgava, Margus Timmo, Ants Varblane, Vahur Vingissaar

Kutsutud: Mai Talvik, põllumajandusturu korraldamise osakonna juhataja; Liina Jürgenson, loomakasvatusteaduste büroo juhataja; Ahto Tilk, loomakasvatusteaduste büroo peaspetsialist; Olav Kreen, EPKK; Roomet Sõrmus, EPKK; Janika Salev, avalike suhete osakonna juhataja; Heiki Raudla, Maaleht; Ove Põder, maaelu arengu osakonna nõunik; Toivo Nõvandi, toiduohutuse asekanstler

Päevakord:

1. Informatsioon Health Check'ist
2. Koolipiima skeemi muudatused
3. Euroopa Liidu Ühise Põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse muudatused

Minister tegi ettepaneku lisada päevakorra esimeseks punktiks teema, mis puudutab loomsete jäätmete käitlemise tehas. Meie sooviks on informeerida hinna kujunemisest, kuna praegu käivad järgmise aasta eelarve läbirääkimised ning otsused tuleb teha suvel ning varasügisel. Oleks hea, kui sektor on teadlik meie ettepanekutest, võimalustest ja olukorrast, mis võib kujuneda. Meil tuleb teha otsuseid ja ümber kujundada senine dotatsioonipoliitika, mis on tingitud mitmetest asjaoludest. Üks on eelarvelised võimalused, teine on reaalne eluvajadus ja kolmas asjaolu on, et järgmisest aastast käivitub Hummuli tehas Eestis ning ka Läti tehas. Olukord muutub mitmeti.

1. Loomsete jäätmete käitlemise tehas – ülevaate andis toiduohutuse asekanstler Toivo Nõvandi

Helir-Valdor Seeder: ümberkorralduse põhjuseid on mitmeid. Mitte ainult rahandusministeeriumi piirnumber vaid sellele lisaks ka Riigikontrolli akt, ettepanekud ja järeldused, kus juhiti tähelepanu, et eelkõige peab riik hoolitsema esimese kategooria ümbertöötlemise eest ning kindlustama, et see jõuaks saajaprotsendiliselt tehasesse ümbertöötlemisse. Veisepidajatele muutub olukord paremaks, kuna kompenseerimise summa kasvab. Rõhk on pandud sellele, et esimene kategooria teha odavamaks. Välja jääb teine ja kolmas kategooria, kuna see pole enam prioriteet. Avaneb teine tehas, mis saab teist ja kolmandat kategooriat ümber töödelda, toodangut realiseerida ning selle

pealt tulu teenida. Sama skeemi kasutab praegu Soome, Läti ning Leedu soovivad ka selle skeemi kasutusele võtta. Suure tõenäosusega oleme lähiajal naaberriikidega samadel alustel toimivad.

Ettepanek on, et see teema võiks järgmises PMANis olla eraldi teemana arutlemisel. Kutsuks kohale ka VTA esindaja. Valmistaksime ette teemad, kes ja kuidas asjaga tegeleb, millised on sanktsioonid, mida võib ja mida ei tohi, ja mida erinevad olukorrad kaasa toovad.

1.1 Ermo Sepp: järgmiseks korraks võiks VTA ette valmistada, missugustel alustel võib loomseid jätmeid kasutada ja missugustel mitte

Seeder: otsustame, et järgmisel korral teeme selle punkti arutelu põhjalikult koos Veterinaar- ja Toiduameti esindajatega

2. Informatsioon Health Check'ist – ülevaate andis põllumajandusturu korraldamise osakonna juhataja Mai Talvik

2.1 Tiina Saron: volinik oma esinemistes on öelnud ning ka mujal on olnud jutuks, et on olemas head tootmistava juhendid. See oleks üks võimalus nõuetele vastavust tagada kasutades vabatahtlike juhendeid, teiseks teeb see kontrolliskeemi läbipaistvamaks. COPA-COGECA-s on selline juhend väljatöötamisel, et teha oma liikmetele materjal, mis aitaks nõudeid ellu viia. Kas ametlikul tasandil on ka juttu olnud sellest, et kasutada neid juhendeid ühe komponendina?

Talvik: ma arvan, et neid juhendmaterjale koostatakse ka Eestis. Direktiivi artiklite baasil on läbi töötatud suur hulk materjale, siseriiklikku seadusandlust ja tekitatud konsulentidele teatud abimaterjalid. Mis puudutab konkreetsete valdkondade head tava, siis hea põllumajandustava meie puhul sisaldab ainult nitraadidirektiivist tulenevat. Kui on ametlikud sertifitseerimissüsteemid liikmesriigis ja kui tootjad osalevad atesteeritud skeemides, siis sellega tekib teatud kaetus nõuetega vastavuse osas. Komisjon on selgitanud, et kui liikmesriigid tahtsid nõuete nimekirju täpsemaks ja läbipaistvamaks, siis iga direktiivi alusel peab liikmesriigis olema koostatud tegevuskava ja seal taga kontrolliplaan. Kui teatud valdkonnas on kontrolliplaan riigisisesele kehtestatud ning see töötab ja selle alusel kontrollide tehakse, siis neid võiks kasutada nõuetele vastavuse kontrolli asendamiseks.

Oopkaup: põhiprobleem on selles, et nn vabatahtlikud nõuded tahetakse teha kohustuslikuks. Kõik, mis me kehtestame, on vähendamise aluseks.

Talvik: artikkel 25, mis määruses ütleb, et nõuetele vastavuse eest saab toetust vähendada sellisel juhul, kui see puudutab põllumajandustootja põllumajandustegevust, või tema majapidamis- ja põllumajandusmaad. On palju artikleid, mille puhul põllumajandustootjad ütlevad, et see pole päris põllumajandustegevusega seotud, kuna põllumajandustegevus on määruses reguleeritud.

2.2 Kreegipuu: tuleks vähendada riikidevahelisi erisusi aga tänaseks tundub, et on otsustatud riikidevahelisi erisusi mitte vähendada. Kas me peaksime kõik rääkima sellest, et toetusi tuleb vähendada. On see selge, et meil enam riikidevahelisest erisuste vähendamisest ei ole mõtet rääkida?

Talvik: töögrupi tasemel sellest kindlasti ei räägita aga poliitilisel tasemel, nõukogu tasemel võibolla räägitakse. Kõigile on teada, et uued liikmesriigid sellega rahul pole.

Seeder: ministrite tasemel veel räägitakse

Oopkaup: see tuleb üles veel Prantsusmaa eesistumise ajal ka.

2.3 Kreegipuu: kas mastaabiefekti taga on ka mingeid arvestusi?

Talvik: mõjuhinnangus väga selgeid arvestusi pole ja mastaabiefekt on komisjoni väljend. Paljudel juhtudel öeldakse, et tuleb ühise põllumajanduspoliitika kulutused teha avalikkusele arusaadavamaks ja vastuvõetavamaks. Suurtest toetusmaksetest ei saada aru.

Oopkaup: poliitika arusaadavuse küsimus tõenäoliselt kerkib lähiajal tõsisemalt üles. Päril selge pole, mille eest praegu otsemakseid makstakse.

Talvik: osad maksavad ajaloolise pealt, meie maksame selle pealt, kui palju hektareid aastast hooldatakse

Oopkaup: kui pole selge mille eest makstakse, siis pole ka selge, mille eest vähendatakse mittepõhjendatud makset. Tulevikuvaidlused toetusmaks põhjendamise osas on väga tõsised.

Seeder: asi kulmineerub ilmselt sellega, et Euroopa riikide rahandus- ja peaministrid, kes hakkavad järgmist eelarvet kokku panema teevad samasuguseid järeldusi. Erinevates riikides on erisused, mis tulevad ajaloolistest põhjustest ja pärast kompromisse lepitakse milleski kokku. Seda põhjendada majanduslike või muude näitajatega muutub järjest keerulisemaks. Kui tuleb uus eelarve periood, siis öeldakse, et vähendame ÜPP osa üldse. See surve kindlasti tuleb ning on selle tulemus, et ÜPP on nii laialivalgub ja raskesti põhjendatav.

2.4 Mölder: kas pole siis võimalik nõuete täitmine üksikasjalikult välja tuua? Meil tuleks piirangud ära võtta ning siis me toodaksime ka poole rohkem

Seeder: teoreetiliselt on see kindlasti võimalik ja ka vajalik. Mitte ainult meie tasemel vaid kõikide liikmesriikide tasemel.

Oopkaup: seda peame me võrdlema Maailma Kaubandusorganisatsiooni SPS standardite miinimumpinnal, mis on üle maailma kohustuslik. Seal ei saa me liigse vabaduse suunas liikuda. Kõik, mis on Euroopa Liidu sees täiendav, seal on võimalik arutada.

2.5 Nurm: „tervisekontroll“ puudutab kõige sügavamalt vanu liikmesriike. Meil on lihtsam kontsentreeruda poliitikale, mis tuleb pärast 2013. aastat. Meiega on lihtne, kuna me oleme ühinemislepingule alla kirjutanud ning seal on toetustasemed ning muu tähtis kirjas. Modulatsioon meid sisuliselt veel ei puuduta. Kui toetusõigusmiinimum rakendub aastal 2009, siis selles küsimuses tuleb toetada ühte hektarit. Selguse mõttes tuleks kogu Euroopa Liidus toetada ühe hektari mõõdupuud. Toetustasemed on liikmesriikides ju erinevad.

Mis puudutab sekkumiskokkuostu küsimust, siis põhjamaad ja mitmed muud riigid tegid ju arutelupaberi käigus ettepaneku rukkis lisada kui üks leivavili. Kas on võimalik seda sisse suruda või vähemalt diskuteerida sel teemal? Mis puudutab väidet, et suuri varusid pole vaja muretseda, siis mina selles küll kindel ei ole. Tagavarade vajadus võib väga teravalt esile tulla juba paari-kolme aasta pärast. Mehhanismid peaksid igal juhul säilima.

Kui eelmisel ja sellel aastal eksporditoetuste maksmine on vähenenud, siis kuhu see raha läheb? Kas see läheb teise sambasse või lisatakse esimese samba otsetoetuste taseme tõstmiseks.

Kui siit „tervisekontrolli“ paberist selgub, et kokkuostud kaotatakse ära, siis kas see läheb eelarve, esimese või teise samba suurendamiseks? Ma ei ole kuulnud, et nende teemade kohta oleks olemas väga selgeid seisukohti. Taluliidu seisukoht selles küsimuses on küllaltki selge, et need vahendid peaksid tulema teise samba täiendavaks finantseerimiseks. Ka olemasolevad ja säästetud vahendid. Seda on dokumentidega automaatselt küll võimatu teha aga sellega tuleks nõukogu tasemel tegeleda. See on põllumajanduseelarve raha ning selleks peaks see jääma.

Mis puudutab liikmesriikide taseme ühtlustamist, siis „tervisekontrolli“ paberi raames seda ei juhtu. Tööd tuleks teha selleks, et saavutada uus seis 2013. aastal. See kui vanad

liikmesriigid lähevad üle ühtlustatuma väljamakse tasemega uuele, natuke muudetud skeemile viib meid võibolla natuke lähemale sellele, et aastaks 2013 võiks terve Euroopa Liit minna üle ühtsele pindalatoetusele, mis on arusaadav ja selge, sest pindala on ju seotud kõikide nõuete täitmisega. Ajaloolist referentsi on palju raskem põhjendada. Hektar, mida iga päev haritakse, on ju palju selgem mõõdupuu. Arvan, et Eesti peaks oma jõu koondama sellele ajale, mis hakkab saama aastal 2013 ja edasi. Kui ülejäänud Euroopa Liit liiguks ühtse pindalatoetusele, siis oleks lihtne rääkida, et meil on nõuded, hektarid ja toetused võrdsed. Võibolla tulevad arvele regiooni, mullastiku, kliima koefitsiendid arvele, mida on võimalik regiooniti arvestada. Kui tuleks selgus oleks lihtsam põhjendada nii rahandusministritele, riigipeadele kui ka avalikkusele.

Talvik: mis puudutab sekkumist ja rukist, siis selle bloki arutelu just praegu Brüsselis toimub. Mis puudutab ülejäänud raha, siis see oli töögrupis kõneks. Peale selle, mis liikmesriikidele tundub, et üle jääb tulenevalt turu situatsioonist on meil ka selliseid rahasid, mis liikmesriikidel üle jäävad ja mis kuhugi kaob ja millele ei ole liikmesriikides ligipääsu. Mingisugused väljamaksud ei lähe rahvuslikule ülempiirile lähedale ja teistmoodi seda kätte ei saa. Seda tõstatati töögrupis korduvalt. Mis puudutab ühenduse raha ja et turumeetmeid ei kasutada, siis see küsimus oli kõneks siis kui arutleti 300 miljoni euro küsimust. Kui kulutused lähevad aastas eelarve piirsummale lähemale kui 300 miljonit, siis tehakse ühtne lineaarne lõikamine kõikidest vahenditest ning liikmesriigid tegid ettepaneku, et arvestades soodsat turusituatsiooni, siis peaks 300 miljoni puhvrit vähendada

Komisjon jäi kindlalt seisukohale, et igaks juhuks peaks olema sama number. 300 miljonit ühenduse tasandil on laialijagamata raha. Siis kui tulid uued liitumised ja oli näha kulude kasvu ja kui minnakse sellele üldiselt ettenähtud laele liiga lähedale, siis tõmmatakse kõiki kulusid tagasi. Komisjon ei olnud nõus seda summat vähendada hoolimata sellest, et nad rääkisid positiivsest turusituatsioonist ja vähendatud vahendite kasutamisest.

2.6 Roomet Sõrmus: kas 2013. aasta modulatsioonimäär on ka uutele liikmesriikidele on samuti 13?

Talvik: jah, ning seda pole mitte üheski paberis kirjas

2.7 Oopkaup: selgitus eelarve kasutuse kohta. Komisjon on öelnud, et on suurendanud arenguriikide abirahasid ja see on tõenäoliselt tulnud sekkumise ja eksporditoetuste arvelt

Nurm: me saaksime seda komisjoni seisukohta toetada, et teist sammast on vaja tugevdada. Modulatsiooniga viime esimesest sambast teise, samal ajal on turumeetmed 20% kogu eelarvest. Miks seda üle ei tõsteta teise sambasse?

Oopkaup: suurendada ei taheta ühtegi toetust.

Nurm: see on ju eelarve sisene.

Seeder: neid teemasid ei ole eriti nõukogu tasemel arutatud.

Nurm: teema võiks üles tõsta.

Seeder: võimalik on ka kirjutada ja küsida ülevaadet rahalistest vahenditest. Kui palju kuskilt on üle jäänud, kuidas on kasutatud ning mis on plaanid. Võiksime teha ametliku ministri kirja komisjonile enne laua taha minekut. Kellelgi pole ülevaadet, mis suurusjärgudes ja kuhu on kulutatud.

2.8 Sepp: küsiks in põllumajandustootja definitsiooni kohta. Kui Euroopa Liidu sees pole ühest seisukohta, kas liikmesriikide sees on võimalus seda ise määrata.

Talvik: praegu on ta ilma igasuguste eranditeta isik, kes hoolimata oma juriidilisest taotlusest tegeleb põllumajandusliku tegevusega. Järgmises paragrahvis on põllumajandusliku tegevuse loetelu, kus on karjakasvatamine, piimakarjakasvatamine, põllumajanduskultuuride kasvatamine kuni põllumajandusmaa heas korras hoidmiseni. Tegevused on loetud ja need kaks asja annavad kokku definitsiooni, mis rakendub

kõikidele. Muutmise küsimus on tulnud sellest, et audiitorid on juhtinud komisjoni tähelepanu, et ka need, kes ei tegele põllumajandusliku tegevusega on saanud toetusi.

3. Koolipiima skeemi muudatused – ülevaate andis loomakasvatussaaduste peaspetsialist Ahto Tilk

3.1 Saron: Haps on tegelikult bränd ja mitte toode. Meil on erinevaid maitsestatud hapupiima tooteid turul. See ei tohiks olla ühe ettevõtte põhine.

Tilk: täname, et tähelepanu pöörasite

3.2 Saron: maksimumhinnast rääkides toetaksime pigem mittekehtestamise varianti.

3.3 Saron: kes toodab plakatid, mis koolidesse üles pannakse?

Oopkaup: koolidel on kohustus panna vastavad teated üles. Informatsioon peab olema üleväl – pole määratud, mis kujul.

3.4 Visnapuu: kas riigil on endal võimalik nõudeid kehtestada? Kohaliku tootja eelistamine, mahetootja eelistamine?

Tilk: toodete põhiselt on võimalik kehtestada näiteks rasvaprotsent. Aga oma turgu eelistada ei saa. Riik ei või nõudeid kehtestada.

Oopkaup: on ühenduse kaupade vaba liikumine. Sakslased võivad samamoodi oma piima pakkuda nagu teised.

3.5 Kallas: kas koolidele on koolipiimaprogrammi teadustamise läbi viimine kohustuslik või võib seda teha ka Piimaliit?

Tilk: plakat pole kohustuslik.

Kallas: keegi peaks kontrollima programmi teadustamist. Ei kujuta ette, et iga kool seda eraldi tegema hakkaks.

Mölder: plakat peaks olema ühesugune igal pool, kuna nii jääb see paremini meelde.

Oopkaup: informatsioon, et tegu on ühenduse kaasrahastatava projektiga, on oluline ja kool võiks siin pigem oma leidlikkust üles näidata. Plakat ei pea olema trükitud.

3.6 Nurm: on tervitatav, et programmis on keefir sees ning võiks ka pett olla.

Oopkaup: selle informatsiooni põhjal tuleb ette valmistada koolipiima määruse muudatused, mis tõenäoliselt käivad veelkord PMANist läbi.

4. Euroopa Liidu Ühise Põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse muudatuse – ülevaate andis Mai Talvik

Talvik: see, mis me siin räägime, tuleb ka komisjoniga läbi arutada enne, kui me saame midagi vastu võtta.

4.1 Kreen: mis puudutab toetuste lahtisidumist ja integreerimist ühtsetesse pindalatoetustesse, siis minu meelest on nii põllumajandusministeerium kui ka tootjad toetanud põhimõtet, et rohumaa puhul peab tulevikus olema eraldi toetuseäär nendele, kes reaalselt toodavad ja nendele, kes teevad ainult niitmist. Seetõttu piimakvoodi toetuse viimise rohumaaga seotuks peab väga hoolikalt vaatama, et seda viga ei teeks.

Talvik: me võime selle siduda piimakasvatavate rohumaaga. Võime siduda kas haritava maaga, osaga maast. Meil ei ole plaan kõigile toetusi laiali jagada.

4.2 Visnapuu: ammlehma toetuse koha pealt on Lihaveisekasvatavate Seltsi seisukoha järgi esimene eelistus suurendada toetusõiguste arvu, mis eeldab liikmesriikide vahel ümberjagamist, mis kindlasti ei õnnestu. Soovitus on võtta referentsiaastaks 2008, kus ammlehmade arv on peaaegu võrdne toetusõiguste arvuga. Kehtestaks senistele ammlehmakasvatavatele tootmisest lahtiseotud makse. Loomakasvatusharu seisukohalt on

kindlasti ebasoovitatav, kuna ammlehmakasvatus on alles arenemas. 1200 tootjat, kes taotlesid ammlehma toetust, kehtestavad selle olukorra, et kõik tootjad hakkavad igal aastal saama lahtiseotud makset. Enamik olid ühe kuni kolme looma kasvatajad. Hakkab tekkima üleandmise küsimus. Seda on keeruline majandada. Kui ei oleks seda ohtu, et kahel aastal võib toetusest üldse ilma jääda, siis oleks nõus selle sama skeemiga. Vaikselt toetus kasvab ja jagatakse ammlehmakasvatajate vahel. Ilmselt jääb praegu ainukeseks variandiks võtta aasta 2008 referentsiaastaks ning kehtestada lahtiseotud makse.

Talvik: praeguse seisuga on referents meil 2006. aasta pealt.

Visnapuu: miks ei saa referentsaastaks võtta 2008?

Talvik: kui me skeemi muudame, lähme lahtiseotusele, siis saame võtta uue aasta, sest see on tootmisega seotud skeem.

Visnapuu: mõistlik oleks võtta aasta 2008, sest ammlehmade arv on võrdne toetusõiguste arvuga. Muidu tekib suur ebavõrdsus, kuna kahel-kolmel aastal on see sektor kiiresti arenenud.

4.3 Kreegipuu: mis puudutab toetusõigust, siis oleks tahtmine alapunkti 1 juurde kirjutada ja kes saab oma põhisissetuleku nendest loetletud tegevustest.

Kallas: seda on võimatu kontrollida

Kreegipuu: eesmärk oleks see, et toetusõigused niitjate kätte ei koonduks. Teine asi on toetusõigusest osaline loobumine. Ilmselt ajab osaline loobumine administreerimise väga keeruliseks ning pole väga reaalne. Toetame varianti, et peaks omama tootmist ja minimaalselt välja pakutud piirides.

4.4 Kreegipuu: mis puudutab edasist lahtisidumist, siis siin peaks arvestama asja eesmärki ning püüdma mõjusid prognoosida. Kui me lahti seome, siis me tootmist ei stimuleeri aga kui see meie eesmärk on, siis võiks seda teha aga kui see pole eesmärk, siis mitte.

Talvik: üks variant on see, et me lahtiseotavad lisad maksame haritavale maale ja siis me juba liigume selles suunas, et meil on kahe tasemeline makse.

Oopkaup: mitte ei jagata rohumaa peale, kuna rohumaa kohta on raske öelda lühiajaline või pikaajaline. Meil on olemas ÜPT ühtne hektarimakse ja kui me lahtiseotud toetused maksame vanade *top up*'ide kohaselt lahtiseotuna, siis tõenäoliselt tekibki kahekihiline makse. See tähendab, et madaldatud makse on nendele, kes niidavad ning lahtiseotud tase on nendele, kes tegelevad aktiivselt põllumajandusega. Need, kes tegelevad väiksema intensiivsusega põllumajandusega, neil on maksed madalamad.

4.5 Talvik: mis puudutab põhisissetuleku mõistet, siis kas me kuidagi ei saaks põllumajandusliku majapidamise mõistet sättida, et saavutada eesmärk selle definitsiooni kaudu. Kui me ütleme, et toetust taotleb isik, kes on tootja vastavalt Euroopa definitsioonile ja kellel on selline majapidamine nagu me oma seaduses sätestame.

Visnapuu: siis võiksid olla samad investeeringu taotlemise põhimõtetel 50% käibest põllumajandustoodang, mida on võimalik kontrollida.

Kallas: äri puhul on see lihtne, eraisiku puhul peaaegu võimatu.

4.6 Oopkaup: kuidas teha nendega, kes tegelevad osalise tööajaga põllumajandustootmisega? Näiteks viiel hektaril, palk on põhisissetulek, ta on füüsiline isik, põhisissetulek on oluliselt suurem kui see, mis ta vilja eest saab.

Visnapuu: kui ta tuleb investeeringutoetust taotlema, siis ta esitab maksuameti eelmise aasta deklaratsiooni, kus on põllumajandustoodang olemas. Sellega me nad välistame, mis oli ka üks eesmärk.

Nurm: mina arvan, et neid ei tohiks välistada. Meil on palju näiteid, kus on ka 50 ja 100 hektarit ja seda tehakse teise töö kõrvalt. Miks nemad peaksid olema tulevikus ilma toetusteta.

Oopkaup: küsimus oleks, kuidas me sisse toome

Nurm: heinaniitjad ei peaks võibolla tõepoolest nii palju saada kui muud tootjad. Aga kui võtta „tervisekontrolli“ paberid, siis selle järgi jääb ainult kaks võimalust – ainult lambad ja loomad – ülejäänud peavad minema otsemaksele üle. Võibolla ei tasuks artikkel 68 kõrvale visata, sest see on alus öelda, et need sektorid on tundlikumad. Seda ei tuleks ka välistada, sest vastasel juhul tekitame me õigused, mida hakkame edasi pärandama, müüma või jaotama. Ma ei saa aru ka üleandmise-jaotamise loogikast.

Oopkaup: oleks oluline, et Talupidajate liit selle peale kõige rohkem mõtleks.

Meie eesmärk on välistada juhused, kus tulevad inimesed, kes teesklevad toetusõigust ostes lihtsalt karja üles. Nende eesmärk ei ole toota vaid saada toetusõigus ja raha läbi selle.

Nurm: selle vastu aitab ühtne ettemakse, millele kogu Euroopas üle minna. Siis ei teki toetusõigusi vaid makstakse hektarite alusel.

Oopkaup: teistele liikmesriikidele on seda raske selgitada.

Kreegipuu: esimest ettepanekut kommenteerides – põhieesmärk on see, et inimene, kes on toetusõiguse saanud, ei hakkaks tegelema ainult niitmisega. Võibolla aitaks seda vältida näiteks tootmismahu nõudega sidumine. Põhieesmärgiks pole see, et sissetulekut hakata kaaluma.

4.7 Kreen: toetusõiguste üleandmisega on ju üks variant see, et ettevõtted suurenevad. Peame arvestama ka sellega, et suured äriühingud hakkavad jagunema peretaludesse. See variant toetusõigusele üleminekul peab olema täiesti võimalik. Ja kui peretalud on tekkinud ja need uuesti suureneva hakkavad, siis ka see peab toetusõigusega olema võimalik. Ja kui on suur äriühing, mille tootmine jaguneb kolme ümberkaudse naabri vahel. Kõik need variandid peaksid olema Eesti tingimustes aktsepteeritavad.

4.8 Mölder: kas me ei peaks täpsustama majapidamise mõistet. Kas see on ikka põllumajanduslik majapidamine, mis niidab ainult ühte hektarit maad. Selle nõude võiks kaugemale panna. 10 lamba pidamine pole midagi muud kui üks kord aastas niitmine ja meie loeme ta põllundusmajapidamiseks.

Talvik: sellest edasi minnes on see, et kuidas võetakse üks hektar kokku ja kuidas üks loomühik. Üks hektar on meil täna ÜPP-s olemas, üks loomühik tuleks samamoodi defineerida. Kui me räägime toetuse mõttes, siis kas üks loomühik peaks olema seotud toetusõiguslike loomadega või PRIA registris olevate loomadega. Võime loomühikule selle seaduse mõttes anda teise tähenduse. Kas kõik on nõus, et midagi sellist võiks seaduses olla?

4.9 Kreegipuu: mis puudutab toetusõiguse jagamist, siis peab jääma võimalus, et suuremat väiksemaks teha. Aga siin peaksid ka kindlasti piirid olema.

Oopkaup: oleme ka omavahel teemat arutanud aga väga palju häid mõtteid ei tule pigem leiame takistusi, miks neid ei saa rakendada. Üritame seaduse muudatuse kontsepti ministriga arutada. Kui kellelgi tekib hea idee, siis oleksime vihjete eest tänulikud. Seaduse muudatus tuleb kindlasti veel PMANi.

Helir-Valdor Seeder
komisjoni esimees

Liina Stranberg
Protokollija